

HOOLEKANDEASUTUSE TEGEVUSJUHIS COVID-19 TINGIMUSTES

Sisukord

SISSEJUHATUS	2
COVID-19 ISOLATSIOONI PÕHIMÕTTED KAHTLUSE JA KINNITATUD JUHTUDE PUHUL.....	2
1. COVID-19 kahtlusega või haigestunud klient	2
2. SARS-CoV-2 testimine.....	2
3. Klientide paigutamine ning tegevused kliendiga (algoritm lisa 1).....	2
4. Isikukaitsevahendid (IKV)	3
5. Diagnostika- ja hooldusvahendid	4
6. Toitlustamine.....	4
7. Ruumide igapäevane puhastamine COVID-19 isolatsiooniruumis/-tsoonis	5
8. Pesu käitlemine	5
9. Jäätmed	5
10. Transport	6
11. Surnukeha käsitlemine	6
12. Külastajad, pakid	6
13. Isolatsiooni kestus	6
14. Teavitamine	6
Terviseameti kontaktid:.....	7
KASUTATUD ALLIKAD.....	8
LISA 1. ALGORITM.....	9

SISSEJUHATUS

Nakkushaiguste ennetamiseks rakendatakse alati kõikide klientide juures universaalseid ennetusabinõusid.

Vt. [Nakkushaiguste ennetamise ja tõrjealane tegevusjuhend hooldekodudele](#)

Nakkuskahtluse korral rakendatakse lisaks levikuteele põhinevatele isolatsioonimeetmeid.

SARS-CoV-2 on koroonaviirus, mis põhjustab COVID-19 hingamisteede infektsiooni.

COVID-19 on hingamisteede infektsioon, mida põhjustab SARS-CoV-2.

COVID-19 epideemia tingimustes võib asutus kehtestada täiendavaid piiranguid lähtudes asutuse riskihindamisest (nt. kaitsemaski kandmine töötajatel tegevustes klientidega, külastuspiirangud tulenevalt piirkonna epidemioloogilisest olukorrast, ühistevõtte hajutamine, kontaktide vähendamine, uute klientide testimine SARS-CoV-2 antigeeni kiirtestiga).

Kõige kindlam nakkushaiguste vältimise viis on vaksineerimine. COVID-19 vastase vaksineerimise peamine eesmärk on ära hoida raskekujulise haiguse kujunemist. Hooldekodud peavad võimaldama klientide COVID-19 vastase vaksineerimise vastavalt kehtivatele soovitudele koostöös õendusteenuse pakkuja või perearstikeskusega. Tähtis on selgitada vaksineerimise vajalikkust ka personalile.

COVID-19 ISOLATSIOONI PÕHIMÕTTED KAHTLUSE JA KINNITATUD JUHTUDE PUHUL

1. COVID-19 kahtlusega või haigestunud klient

- Covid-19 diagnoosi paneb patsiendile tervishoiuteenuse osutaja lähtudes haigusjuhu diagnoosimise kriteeriumidest.
- Vanemaerialistel ja vaksineeritud inimestel võib COVID-19 kulgeda atüüpiliselt. Neil võib puududa palavik, köha, õhupuudus ning nad ei pruugi kaevata maitse- ja lõhnatundlikkuse muutust. Sümptomiteks võivad olla näiteks uimasus, segadusseisund, isutus, lihas- ja liigesvalu, nohu, kõhulahtisus ja oksendamine.
- Kõiki asutuse kliente tuleb jälgida COVID-19 sümptomite osas ning kahtluse korral mõõta kehatemperatuuri (võimalusel kontaktivaba termomeetriga) ning tulemused dokumenteerida.
- Haigestunud klientide haigussümptomite süvenemisest (hingamisraskus, õhupuudusetunne) tuleb koheselt teavitada asutuse tervishoiutöötajat ning vajadusel kutsuda kiirabi, keda enne väljakutset tehes informeerida COVID-19 juhust.

2. SARS-CoV-2 testimine

COVID-19 kahtluse korral võimaldada kliendile COVID-19 antigeeni kiirtest. Haigestunud kliendist teavitada kliendi perearsti ja Terviseameti regionaalosakonda. Testimise vajaduse otsustab kliendi perearst. Kliendi haigestumisest teavitada ka kliendi lähedasi.

3. Klientide paigutamine ning tegevused kliendiga (algoritm lisa 1)

- Haigestunud klient isoleeritakse oma eluruumi (soovitavalt üksi, eraldi tualettruumiga). Tualettruumiga ruumi puudumisel kasutada potitooli. Rakendatakse piisk-ja kontaktnakkuse isolatsioonimeetmeid.
- Haigestunud kliendiga samas ruumis elavad kliendid (lähikontaktid) testitakse vajadusel (haigussümptomite tekkimisel) COVID-19 antigeeni kiirtestiga. Positiivse testitulemuse korral jäävad kõik samas toas elavad kliendid isolatsiooni (kohortimine).
- Vajadusel võib ühte tuppa ümber paigutada mitu COVID-19 diagnoosiga klienti. Eeldusel, et klientide ümberpaigutamiseks on asutuses ressursi ja sellega ei kaasne ristsaastumist.

- Haigestunud ja lähikontaktsete klientide eluruumidest võib vajadusel moodustada COVID-19 tsooni (nt kui haigestunud klientide ruumid asuvad lähestikku). Sellisel juhul võivad kliendid eraldi tualettruumi puudumisel kasutada tsooni jäävaid tualett- ja pesuruumi. Selliste ruumide puudumisel tuleb tagada palatisse potitool ja kaaluda võimalust teha pesemistoimingud kliendi ruumis. Üldpesu korral planeerida eraldi pesemise aeg neile klientidele ja mõelda läbi liikumise logistika (haiged viimases järjekorras).
- Isolatsiooniruum/- tsoon märgistatakse vastavalt. Ruumi/tsooni taha paigutatakse vajalikud isikukaitsevahendid ja nähtavale pannakse juhised isikukaitsevahendite kasutamise kohta.
- Isolatsiooniruumi/-tsooni taga peavad töötajatele olema kättesaadavad kiirdesinfektsioonivahend (vähemalt 70% etanooli sisaldus või muu virusiidse toimega aine), ühekordsed lapid/ paberrätikud.
- Isolatsiooniruumis on kliendi hooldusega seotud jätmete jaoks kollane erimärgistusega jäätmekott.
- Võimalusel töötab COVID-19 isolatsioonis eraldi personal.
- Puhangu (5 ja rohkem haigestunut asutuses) ajal tuleb viiruse leviku vältimiseks vähendada klientide võimalikke omavahelisi kontakte, soovitada viibida oma eluruumides, puhangu tingimustes ühistegevusi läbi ei viida.
- Klientidele tuleb neile arusaadaval viisil selgitada, miks nad peavad viibima haiguspuhangu ajal oma ruumis/vältima kontakte teistega. Kui COVID-19 positiivne klient või lähikontaktne peab kokkulepitult personaliga isolatsiooniruumist/-tsoonist lahkuma, peab ta kandma kirurgilist maski, enne väljumist tegema käte antiseptikat.
- Puhangu korral peab ajutiselt piirama külastamist ja ühistegevuste läbiviimist. Üksikute juhtude korral tuleb hinnata igat konkreetset olukorda ja tegutseda vastavalt ohuhinnangule ja riskide maandamise võimalusele (näiteks võimaldada külastamist õuealal, eraldi ruumis, hoida distantsi, tagada käte antiseptika võimalus, kaitsemaskide kasutamine).
- Isoleerimisel tuleb kõigile tagada ohutu keskkond arvestades nt psühhiaatriliste vm diagnoosiga klientide vajadustega.
- Võimalusel tagada ruumis TV, raadio, ajalehed, raamatud jms, et kliendil oleks võimalik oma aega sisustada.
- Asutus võib COVID-19 juhtude esinemisel uusi kliente vastu mitte võtta ning olemasolevaid kliente teise hoolekandeesutusse mitte suunata.
- Lähedaste soovil võib COVID-19 juhtude esinemise ajal kliendi asutusest koju võtta puhangu lõppemiseni. Kliendi tagasi tulemisel võib paluda kliendi testimist COVID-19 antigeeni kiirtestiga.
- Uusi kliente võib võtta COVID-19 juhtude esinemisel asutuses, kui klient ja tema lähedased on sellest teadlikud ja klienti on võimalik paigutada väljaspool COVID-19 tsooni.

4. Isikukaitsevahendid (IKV)

- Enne ja pärast IKV kasutamist teha käte antiseptikat.
- Hoolekandeesutustel peab olema vähemalt 1 kuu IKV varu.
- Töötajad peavad olema koolitatud isikukaitsevahendeid kasutama (Tabel 1).
- Kohtadesse, kus toimub IKV selga panemine ja eemaldamine, tuleb üles panna isikukaitsevahendite kasutamisjuhendid.

Tabel 1. Isikukaitsevahendite (IKV) miinimumnõuded COVID-19 puhangu ajal

IKV	COVID-19 TSOON 9ISOLATSIOONIRUUM/ TSOON	„PUHAS“ ALA (vastavalt infektsioonikontrolli standardabinõudele)
Kilepõll	+	+
Kirurgiline mask	-	+
Respiraator FFP2	+	-
Visiir/Prillid	+	-
Kindad	+	+

COVID-19 ja kontaktsete tsoonis kasutada varrukatega kilepõlle või täiendavalt kilepõlle all veekindlat kaitsekitlit.

- IKV pannakse selga/kasutatakse alati **enne sisenemist isoleeritud kliendi ruumi**. Kilepõlle/kaitsekitli ja kinnaste eemaldamine toimub alati **vahetult pärast lähikontakti** kliendiga kliendi ruumis või ruumpuudusel vahetult pärast ruumist lahkumist. Kirurgilist maski/respiraatorit ei tohi eemaldada kliendi ruumis.

Tuleb jälgida, et isikukaitsevahendeid ei hoiustataks COVID-19 isolatsiooniruumis (oht saastumiseks).

- **COVID-19 tsoonis** asuvad isikukaitsevahendite selga panemise ja eemaldamise kohad vastavalt tsooni sisenemise ja väljumise juures. COVID-19 tsoonis erinevate klientide vahel liikudes tuleb vahetada kilepõlle ja kindaid, respiraator ja kaitsekittel jäävad samaks. Kilepõlle ja kinnaste selga panemise ja eemaldamise kohad asuvad tsoonis sees mitmes kohas.

- Kasutatud IKV-d visata jäätmekotti.

5. Diagnostika- ja hooldusvahendid

- Võimalusel on diagnostika- ja hooldusvahendid (nt kraadiklaas) kliendipõhised.

- Kõik korduvkasutatavad töövahendid (nt veresuhkrumõõtja, pulssoksümeeter, digitaalne või kontaktivaba termomeeter) tuleb puhastada ja desinfitseerida iga kasutamise järgselt.

- Isolatsiooni lõppedes tuleb korduvkasutatavad vahendid esmalt puhastada neutraalse puhastusainega ja seejärel pindade kiirdesinfektsioonivahendiga samas ruumis.

6. Toitlustamine

- Kõikidele isoleeritud klientidele tuleb toit viia nende tubadesse.

- Enne ja pärast toitlustamist pesevad kliendid ja personal käed. Kätepesu võimaluse puudumisel teha käte antiseptikat.

- Lubatud on korduvkasutusega toidunõude kasutamine.

- Toidunõud ei vaja erikäitlust, need tuleb pesta tavalises korras nõudepesumasinas. Kui asutuses ei ole nõudepesumasinat, siis eelistada ühekordseid nõusid.

- Toidu serveerimiseks kasutatavad esemed, mida ei ole võimalik pesta nõudepesumasinas (näiteks kandikud, kärud jms.) tuleb esimesel võimalusel puhastada neutraalse puhastusainega, kuivatada ning seejärel desinfitseerida pindade desinfektsioonivahendiga, mida on lubatud kasutada toidunõudel.

- Toidujäägid koguda jäätmekotti. Enne isolatsioonitsoonist väljumist desinfitseerida jäätmekott välispidiselt 70% alkoholisisaldusega desinfitseerimisvahendiga või panna puhtasse prügikotti.

7. Ruumide igapäevane puhastamine COVID-19 isolatsiooniruumis/-tsoonis

- Personal, kes tegeleb ruumide puhastamisega, peab kasutama isikukaitsevahendeid vastavalt tsoonile, jättes töö COVID-19 tsoonis viimaseks.
- Ruumi puhastamisel järgida tööpõhimõtet, liikudes puhtamatelt pindadelt mustematele. Kõik kontaktpinnad (nt ukseingid, voodiotsad, lauaplaadid, lülitid jne) puhastada puhastusainega (puhastusaineid mitte pritsida vaid vahend tuleb panna lapile) ja seejärel desinfitseerida pindade kiirdesinfitseerimisvahendiga.
- Kõik töövahendid on hoitakse võimalusel ruumis. Korduvkasutusega puhastuslapid ja mopid pesta pesumasinas 60-90 kraadi juures. Koristustarvikud (mopivars, alus/kaabits) tuleb peale iga kasutust puhastada ja desinfitseerida pindade desinfitseerimisvahendiga.
- COVID-19 tsoonis puhastamiseks vajalikud korduvkasutusega koristustarvikud peavad olema eraldi puhtas tsoonides kasutatavatest koristustarvikutest. Pindade puhastamiseks kasutada ühekordseid puhastuslappe. Koristamisel kasutatud ühekordsed puhastuslapid visata ära. Selle võimaluse puudumisel koguda korduvkasutusega puhastuslapid kotti, desinfitseerida koti välispind pindade kiirdesinfitseerimisvahendiga või panna puhtasse prügikotti enne tsoonist väljumist ning pesta pesumasinas vähemalt 60 kraadi juures.
- Mitme kliendi haigestumisel asutuses suurendada sageli puudutavate pindade (nt ukseingid, lülitid, voodiotsad, lauaplaadid) puhastamise ja desinfitseerimise sagedust.

7.1. Ruumide lõppkoristus COVID-19 isolatsiooni lõppemisel

- COVID-19 isolatsiooni lõppemisel viia läbi ruumide lõppkoristus.
- Kõik isolatsiooniruumis/-tsoonis olevad ühekordsed tarvikud visata ära sh. avamata pakendid.
- Korduvkasutusega tarvikute esmane puhastamine ja desinfitseerimine toimub isolatsiooniruumis. Selleks tuleb korduvkasutatavad vahendid puhastada puhastusainega niisutatud lapiga hõõrudes ja seejärel desinfitseerida pindade desinfektsioonivahendiga. Isolatsiooni lõppedes kogutakse palatis olnud korduvkasutusega vahendid kokku ning seejärel puhastatakse ja desinfitseeritakse (kui vajalik transport isolatsioonipiirkonnast välja, siis kaetult).
- Kõik kontaktpinnad puhastada puhastusainega ja seejärel desinfitseerida pindade desinfitseerimisainega. Põrand pesta puhastusainega.
- Koristustekstiilide ja koristustarvikute kasutamisel järgi nõudeid, vt. eelmist punkti.
- Kliendil kasutusel olnud tekstiilid (laudlinad, kardinad jms) saata pesumajja. Pannakse palatis ettevaatlikult pesukotti. Pesukotid transporditakse vastavalt asutuse korrale.
- Ruum õhutada pärast puhastuse lõpetamist.
- Uue kliendi võib ruumi paigutada kohe pärast ruumi lõppkoristust ja õhutamist.

8. Pesu käitlemine

- Soovitav on kasutada masinpestavat patja ja puhastatava kattega madratsit. Kasutamise järgselt puhastada madrats puhastusainega ja seejärel desinfitseerida pindade desinfitseerimisainega.
- COVID-19 tsoonis pakkida voodipesu kilekotti kliendi ruumis ja voodipesu pannakse palatis ettevaatlikult pesukotti. Võimalusel kasutada voodipesu pakendamiseks isesulavat kotti, mis tuleb omakorda pakendada eraldi nakkusohtliku mustapesukotti. Pesukotid transporditakse pesumajja vastavalt asutuse korrale.
- Voodipesu pesta tavalises korras masinpesus vähemalt 60 kraadi juures.

9. Jäätmed

- Jäätmete käitlemisel lähtuda asutuse jäätmekäitluseeskirjadest.
- Kliendi ruumis tekkivad jäätmed koguda pealt suletavasse kotti. COVID-19 tsoonis tekkinud erikäitlust vajavad meditsiinilised jäätmed tuleb koguda kollasesse bioloogilise ohu märgisega kotti.
- Koti välispind desinfitseerida pindade desinfitseerimisainega või asetada puhtasse kotti enne ruumist välja viimist.

10. Transport

- COVID-19 kliendi transportimisel tuleb rakendada kõiki COVID-19 puhul kehtivaid nõudeid (isikukaitsevahendid, kontaktpindade/abivahendite puhastamine ja desinfitseerimine jne).
- Patsiendi transpordi või liikumise vajaduse korral vähendatakse infitseerumisohtu kaitsemaski panekuga patsiendile. Enne transporti desinfitseeritakse voodi kontaktpinnad ja vahetatakse voodipesu ning patsiendi riided.
- Kliendi transpordi korraldajale tuleb teada anda COVID-19 isolatsioonivajadusest, et võetaks kasutusele vajalikud meetmed.
- Transpordi osutamise järgselt tuleb auto puhastada sarnaselt COVID-19 tsooni puhastamise nõuetega.

11. Surnukeha käsitlemine

Surnukeha tuleb käsitleda kaastundlikult, väärilt ning austusega.

COVID-19 kahtlusega või kinnitatud diagnoosiga surnu käsitlemisel tuleb kasutada isikukaitsevahendeid - FFP2 respiraator, kaitsekittel, prillid/visiir ja kaitsekindad.

Surnukeha transportimiseks tuleb järgi kutsuda vastava teenuse osutaja.

Ruumi koristamine on toodud eelpool (vt. punkt 7).

12. Küllastajad, pakid

- Külustuskeelu ajal tuleb klientide ja lähedaste omavahelist suhtlemist korraldada telefoni ja/või veebi vahendusel.
- Külustuskeelu ajal on külustamine lubatud erikokkuleppe alusel asutusega (nt vaimse tervise seisundist tulenevalt; surija külustus).
- Küllastajatel ei tohi olla hingamisteede infektsiooni haigustunnuseid.
- Töötajad juhendavad küllastajaid tegema käte antiseptikat ja kasutama vajadusel isikukaitsevahendeid.
- Pakkide saatmine on lubatud ja need võib kohe kliendile üle anda.

13. Isolatsiooni kestus

- Isolatsiooni lõpu otsustab haigestunud kliendi või töötaja perearst.

- Asutus saab COVID-19 vabaks, kui koldes haigestunud viimase kliendi/töötaja COVID-19 diagnoosist on möödunud 10 päeva.

14. Teavitamine

- Kui kliendil on COVID-19 kahtlus või positiivne SARS-CoV-2 kiirtestitulemus, tuleb sellest koheselt teavitada kliendi perearsti. Haigestunud töötaja teavitab oma perearsti ise. Kui asutuses on tervishoiutöötaja, siis tuleb ka teda haigestumisest teavitada. Asutuse juht tagab, et kõik vajalikud osapooled on teavitatud.

- Kui asutuses on COVID-19 positiivne klient või töötaja, teavitab asutuse juht sellest Terviseameti regionaalset osakonda, kes kooskõlastab asutuse juhi või tervishoiutöötajaga edasised käitumisjuhised.

Terviseameti kontaktid:

Põhja regionaalosakond: PROvastutav@terviseamet.ee tel.555 75808

Lõuna regionaalosakond: lounavastutav@terviseamet.ee tel. 5853 3251

Lääne regionaalosakond: kadri.juhkam@terviseamet.ee tel. 5842 9096

Ida regionaalosakond: idaepid@terviseamet.ee , marje.muusikus@terviseamet.ee tel. 5253 622

E-kirja pealkiri: **COVID-19 hoolekandeesutuses.**

Teavituses märkida:

1. Asutuse nimi ja tegutsemiskoha kohalik omavalitsus.
2. Hoolekandeesutuse klientide ja töötajate arv.
3. Kinnitatud nakkusega töötajate ja klientide arv.
4. Kontaktisikute arv (klientide ja töötajate arv).
5. Vajadusel lisada muu täiendav info, mida teataja peab oluliseks.
6. Haiguspuhangu korral saata korra nädalas (esmaspäevaks) regionaalosakonnale asutuse koondandmed (Hoolekandeesutuste elanike nakatumised, hospitaliseerimised ja surmad)

KASUTATUD ALLIKAD

1. COVID-19 Outbreaks in Residential Care Facilities, Australian Department of Health, Revision 15/02/22
<https://www.health.gov.au/sites/default/files/documents/2022/02/cdna-national-guidelines-forthe-prevention-control-and-public-health-management-of-covid-19-outbreaks-in-residential-carefacilities-in-australia.pdf>
2. Interim Infection Prevention and Control Recommendations for Healthcare Personnel During the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Pandemic, Updated Sep. 23, 2022
<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/infection-control-recommendations.html>
3. Infection prevention and control and preparedness for COVID-19 in healthcare settings - sixth update,
9 February 2021 <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/infection-prevention-andcontrol-and-preparedness-covid-19-healthcare-settings>
4. Infection Prevention and Control guidance for Long-Term Care Facilities in the context of COVID-19, World Health Organization, Interim guidance 8 January 2021;
https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-IPC_long_term_care-2021.1
5. Water, sanitation, hygiene, and waste management for SARS-CoV-2, the virus that causes COVID-19,
World Health Organization, 29 July 2020; <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoVIPC-WASH-2020.4>

LISA 1. ALGORITM

